

BIBELN

DEN HELIGA SKRIFT

Gamla och Nya testamentets kanoniska böcker

Svenska Folkbibeln 2015

Storformat 155x232 mm – provläsningssfil

Textstorlek: 10,5 pt

(skriv ut i faktisk storlek för exakt återgivning)

Filen innehåller utdrag ur:

Matteus (4 sid)

Psaltaren (4 sid)

Uppslagsdel (4 sid)

Kartor (3 sid)

Matteusevangeliet

Jesu släkttavla

1 ¹Detta är berättelsen om Jesus Kristus, Davids son, Abrahams son.

²Abraham blev far till Isak,

Isak till Jakob,

och Jakob till Juda

och hans bröder.

³Juda blev far till Peres och Sera

genom Tamar,

Peres till Hesron,

Hesron till Ram,

⁴Ram till Amminadab,

Amminadab till Nahshon,

Nahshon till Salmon.

⁵Salmon blev far till Boas

genom Rahab,

Boas till Obed genom Rut,

Obed till Ishai,

⁶och Ishai till kung David.

David blev far till Salomo

genom Urias hustru.

⁷Salomo blev far till Rehabeam,

Rehabeam till Abia,

Abia till Asa,

⁸Asa till Joshafat,

Joshafat till Joram,

Joram till Ussia,

⁹Ussia till Jotam,

Jotam till Ahas,

Matteus blev kallad till apostel utanför tullhuset (9:9, 10:3) och var enligt traditionen den förste att skriva ner Jesu undervisning. Papias skriver i början av 100-talet e Kr: "Matteus sammanställde orden på hebreiska och var och en tolkade sedan efter sin förmåga." Denna första hebreiska eller arameiska version, kanske med endast Jesu ord och inte hans gärningar, bör ha tillkommit mycket tidigt, troligen på 30-talet e Kr innan apostlarna lämnade Jerusalem.

Det grekiska Matteusevangeliet som vi har idag följer Markusevangeliets ordningsföljd så nära att det troligen har färdigställts efteråt, någon gång mellan slutet av 50-talet och 70-talet e Kr. Matteus skriver för en judisk läsekrets och citerar ofta GT:s profetior för att visa att Jesus är Guds utlovade Messias.

1:1 *berättelsen* Grek. *bíβlos genéseos*, en term hämtad från Första Mosebok (jfr 1 Mos 2:4, 5:1 med not). Uttrycket, som kan översättas med "släktledningshistoria", står som överskrift både till släkttavlan och till själva evangeliet.

1:1 *Kristus* Grekiska för "den Smorde" (hebr. "Messias"), Guds utlovade frälsare, kung och profet.

1:1 *Davids son, Abrahams son* Jesus uppfyllde både profetierna om en fredskung som Salomo (2 Sam 7:12f, Ps 72, Jes 9:6f) och om ett oskyldigt offerlamm som Isak (1 Mos 22, Jes 53).

1:1 Luk 3:23f.

1:2 1 Mos 21:2f, 25:24f, 29:35.

1:3 1 Mos 38:27f, Rut 4:18f,

1 Krön 2:4f.

1:6 1 Sam 17:12, 2 Sam 12:24.

1:7 1 Kung 11:43, 14:31, 15:8,

1 Krön 3:10f.

1:8 1 Kung 15:24,

2 Kung 8:16, 24.

1:9 2 Kung 15:7, 38, 16:20.

Ahas till Hiskia,

¹⁰Hiskia till Manasse,

Manasse till Amon,

Amon till Josia,

¹¹och Josia till Jekonja och hans bröder vid den tid då folket fördes bort till Babylon.

¹²Efter bortförandet till Babylon blev Jekonja far till Shealtiel,

Shealtiel till Serubbabel,

¹³Serubbabel till Abihud,

Abihud till Eljakim,

Eljakim till Asur,

¹⁴Asur till Sadok,

Sadok till Jakim,

Jakim till Elihud,

¹⁵Elihud till Eleasar,

Eleasar till Mattan,

Mattan till Jakob,

¹⁶och Jakob till Josef, Marias man.

Av henne föddes Jesus,

som kallas Kristus.

¹⁷Alltså blir det tillsammans fjorton släktled från Abraham till David, fjorton led från David till fångenskapen i Babylon och fjorton led från fångenskapen i Babylon till Kristus.

Jesu födelse

¹⁸Med Jesu Kristi födelse gick det till så: hans mor Maria var trolovad med Josef, men innan de hade varit tillsammans visade det sig att hon var havande genom den helige Ande.

¹⁹Hennes man Josef var rättfärdig och ville inte dra skam över henne, och därför beslöt han att skilja sig från henne i hemlighet.

²⁰Men när han funderade över detta, då visade sig en Herrens ängel för honom i en dröm och sade: "Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande. ²¹Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder."

²²Allt detta hände för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: ²³*Se, jungfrun ska bli havande och föda en son, och man ska ge honom namnet Immanuel.* Det betyder: Gud med oss.

²⁴När Josef vaknade upp ur sömnen, gjorde han som Herrens ängel hade befallt och tog sin hustru till sig. ²⁵Men han rörde henne inte förrän hon hade fött en son. Och han gav honom namnet Jesus.

1:17 *fjorton släktled* Matteus har förkortat släkttavlan genom att hoppa över tre ogudaktiga kungar efter Joram – Ahasja, Joas och Amasja (vers 8, jfr 1 Krön 3:11-12) – samt Josias son Jojakim (vers 11, jfr 1 Krön 3:15-16). Symmetrin med fjorton släktled rimmar nämligen med det hebreiska talvärdet för "David" (jfr not till 1:1). Det var inte ovanligt att släkttavlor förkortades (jfr t ex Esra 7:1-5), eftersom ordet "far" också kan användas om en förfader (jfr Matt 3:9).

1:18 *trolovad* En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Trolovning ingicks normalt i tonåren, och redan vid detta stadium kunde otrohet bestraffas med döden (5 Mos 22:23f).

1:19 *ville inte dra skam över henne* Genom att anklaga henne offentligt för otrohet.

1:21 *Jesus* Hebr. *Jeshúa* (kortform av *Jehoshúa* = Josua), som betyder "Herrens frälsning".

1:23 Jes 7:14.

1:10 2 Kung 20:21, 21:18, 24.

1:11 1 Krön 3:15f.

1:12 1 Krön 3:17, 19.

1:16 Matt 27:17, 22.

1:18 Luk 1:26f.

1:21 Ps 130:8, Luk 1:31, 2:21, Apg 4:12, 10:43.

1:23 Jes 8:8, 10.

1:25 Luk 2:21.

De vise männen

2 ¹När Jesus var född i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid, då kom vise män från Östern till Jerusalem ²och frågade: "Var är judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och har kommit för att tillbe honom."

³När kung Herodes fick höra det blev han förskräckt, och hela Jerusalem med honom. ⁴Och han samlade folkets alla överstepräster och skriftlärdar och frågade dem var Messias skulle födas. ⁵De svarade: "I Betlehem i Judeen, för så är skrivet genom profeten:

*"Du Betlehem i Juda land,
du är alls inte minst
bland Juda furstar,
för från dig ska utgå en furste
som ska vara en herde
för mitt folk Israel."*

⁷Då kallade Herodes i hemlighet till sig de vise männen och frågade noga ut dem om tiden då stjärnan hade

visat sig. ⁸Sedan skickade han dem till Betlehem och sade: "Gå och sök noga efter barnet. När ni har funnit det, meddela då mig så att också jag kan komma och tillbe det."

⁹De lyssnade till kungen och gav sig i väg. Och stjärnan som de hade sett gå upp gick nu före dem, tills den stannade över platsen där barnet var. ¹⁰När de såg stjärnan fylldes de av mycket stor glädje, ¹¹och de gick in i huset och fick se barnet med Maria, dess mor. Då föll de ner och tillbad honom, och de öppnade sina skattkistor och bar fram gåvor till honom: guld, rökelse och myrra. ¹²Och sedan de i en dröm blivit varnade för att vända tillbaka till Herodes, tog de en annan väg hem till sitt land.

Flykten till Egypten

¹³När de vise männen hade rest i väg, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och fly till Egypten! Stanna där tills jag säger till dig, för Herodes kommer

2:1 *kung Herodes tid* Herodes den store var kung över Judeen 37-4 f Kr. Han var en grym och misstänksam härskare som hade avrättat många för att bevara sin maktposition, även hustrun Mariamne och flera söner. Troligen föddes Jesus ca 5 f Kr (vår tideräkning börjar utgår från en inexact beräkning från 500-talet e Kr).

2:1 *vise män* Grek. *mágoi* syftade ursprungligen på präster i persiska Medien dit israelitiska stammar en gång hade förvisats (2 Kung 17:6). Magerna var berömda dröm- och stjärntydare och ordet kom därför att användas även om babyloniska stjärntydare (Dan 2:2). Messiasprofetian om stjärnan från Jakob (4 Mos 24:17) kan ha tilldragit sig deras intresse.

2:4 *överstepräster* Översteprästen var folkets högste religiöse ledare (3 Mos 21:10f, Hebr 5-9) och ordförande i Stora rådet (Matt 26:3, Apg 5:21f). Under NT:s tid fanns flera som kallades överstepräster (jfr Apg 4:6), men endast en som var tjänstgörande (se även not till Luk 3:2).

2:5 *genom profeten* Citatet i vers 6 är en sammanställning av Mika 5:2, 2 Sam 5:2 och 1 Krön 11:2 (jfr även Joh 7:42).

2:9 *sett gå upp* Annan översättning: "sett i Östern" (soluppgångens väderstreck, jfr vers 1).

2:11 *rökelse och myrra* Dyrbara doftande kådor som bl a användes vid tempelgudstjänsten (se 2 Mos 30:23, 34).

2:1 Luk 2:1f.

2:2 4 Mos 24:17.

2:6 Joh 7:42.

2:11 Ps 72:10, Jes 60:6.

att söka efter barnet för att döda det.”

¹⁴Josef steg då upp och tog samma natt med sig barnet och dess mor och gav sig av till Egypten. ¹⁵Där stannade han tills Herodes hade dött, för att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: *Ut ur Egypten kallade jag min son.*

Herodes barnamord

¹⁶När Herodes insåg att han hade blivit lurad av de vise männen blev han ursinnig, och han lät döda alla pojkar i Betlehem och hela dess omgivning som var två år eller yngre, detta enligt tiden som han noga tagit reda på av de vise männen. ¹⁷Då uppfylldes det som var sagt genom profeten Jeremia:

*¹⁸Ett skri hörs i Rama,
gråt och bitter klagan:
Rakel gråter över sina barn,
och hon vägrar låta sig tröstas,
för de finns inte mer.*

Återkomsten till Israel

¹⁹När Herodes var död, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef i Egypten ²⁰och sade: ”Stig upp och

ta med dig barnet och dess mor och bege dig till Israels land, för de som ville ta barnets liv är döda.” ²¹Han steg då upp och tog med sig barnet och dess mor och kom till Israels land.

²²Men när han hörde att Arkelaus var kung över Judeen efter sin far Herodes vågade han inte bege sig dit. Och sedan han i en dröm blivit varnad för detta, drog han bort till Galileens område. ²³Han bosatte sig i en stad som heter Nasaret, för att det som var sagt genom profeterna skulle uppfyllas: att Jesus skulle kallas nasaré.

Johannes Döparen

3 ¹Vid den tiden trädde Johannes Döparen fram och förkunnade i Judeens öken ²och sade: ”Omvänd er! Himmelriket är nära.” ³Det var om honom det sades genom profeten Jesaja:

*En röst ropar i öknen:
Bana väg för Herren,
gör stigarna raka för honom!*

⁴Johannes hade kläder av kamelhår och ett läderbälte runt midjan, och hans mat var gräshoppor och

2:15 Hos 11:1.

2:18 Jer 31:15. Rakels grav ligger än idag i utkanten av Betlehem (1 Mos 35:19).

2:20 *de som ville ta barnets liv är döda* Herodes den store dog troligen under våren år 4 f Kr.

2:22 *Arkelaus* Herodes son ärvde sin fars grymhet och dödade tusentals människor i Judeen (jfr Luk 19:12f med not) innan han år 6 e Kr blev avsatt och ersatt med en romersk prokurator.

2:23 *nasaré* Stadens Nasarets namn kommer av hebr. *néser*, Telningen, ett namn för Messias (Jes 11:1). Ordet påminner också om Dom 13:5, där frälsargestalten Simson helgas i moderlivet åt Herren som ”nasir” (jfr 4 Mos 6 och not till Apg 18:18).

3:2 *Himmelriket* Ordet ”himlen” är en respektfull judisk omskrivning för Gud (jfr Mark 1:15, Matt 21:25, Luk 15:18). Himmelriket betyder alltså ”där Gud regerar”.

3:3 Jes 40:3.

3:4 *kläder av kamelhår och ett läderbälte* Så klädde sig botprofeten Elia (2 Kung 1:8, jfr Sak 13:4).

3:4 *gräshoppor* äts som fattigmansmat (jfr 3 Mos 11:22).

2:20 2 Mos 4:19.

3:1 Mark 1:2f, Luk 3:1f,
Joh 1:6f.

3:2 Matt 4:17, Mark 1:15.

Psaltaren

FÖRSTA BOKEN

Psalm 1

De två vägarna

¹Salig är den som inte följer
de gudlösas råd,
som inte går in på syndares väg
och sitter bland föraktare,
²utan har sin glädje
i HERRENS undervisning
och begrundar hans ord
både dag och natt.
³Han är som ett träd,
planterat vid vattenbäckar,
som bär sin frukt i rätt tid
och vars löv inte vissnar.
Och allt han gör, det lyckas väl.

⁴Sådana är inte de gudlösa,
de är som agnar
som skingras för vinden.
⁵Därför ska inte de gudlösa
bestå vid domen,
inte syndarna
i de rättfärdigas församling.
⁶HERREN känner
de rättfärdigas väg,
men de gudlösas väg
leder till fördärvet.

Psaltaren eller psalmerna, av grekiskans *psalmós* som betyder "sång till stränginstrument", är Bibelns sång- och bönbok. Dess främste författare är kung David, "Israels ljuvliga sångare" (2 Sam 23:1), som kröntes ca 1000 f Kr och tillskrivs 73 av de 150 psalmerna. De övriga skrevs av andra författare som Koras söner (42-49, 85, 87-88), Asaf (50, 73-83), Salomo (72, 127), Heman (88), Etan (89) och Mose (90), tills boken sammanställdes efter återkomsten från Babylon (jfr 126, 137), kanske av Esra på 400-talet f Kr. Psalmerna användes såväl i tempelgudstjänsten som för gemensam sång och enskild andakt.

Psalmernas hebreiska poesi är mångfasetterad, ofta uppbyggd i parallellismer där det första ledets tanke speglas eller utvecklas i efterföljande led. På hebreiska bär boken namnet *Tehillím* (lovsånger), men den rymmer även andra genrer som tacksägelse, klagan, bot och bön samt vishetspsalmer. Många av psalmerna rymmer profetior om Messias, särskilt 2, 8, 22, 45, 69 och 110 men även ett flertal andra.

1:1 *går in på* Annan översättning: "stannar vid".

1:2 *undervisning* Det hebreiska ordet *Torá* ("lära", "undervisning") syftar på allt som Gud lär och undervisar om i sitt ord.

1:2 *begrundar* Annan översättning: "läser upp" (under antiken läste man även ensam alltid högt).

1:4 *agnar* Det värdelösa skalet runt vetekornet (jfr not till Matt 3:12).

1:1 Ps 26:4f, 119:1, 128:1,
Ords 1:10, 3:31, 4:14,
Jer 15:17.

1:2 5 Mos 6:6f, 11:18f,
Jos 1:8, Ps 119:55, 62, 97.

1:3 2 Krön 31:21, Ps 92:13f,
Jes 61:3, Jer 17:8,
Hes 47:12.

1:4 Job 21:18, Ps 35:5, Jes 17:13,
29:5, Jer 13:24, Hos 13:3.

1:5 Matt 25:32f.

1:6 Job 23:10, Ords 10:25, 28,
Mal 3:16, 2 Tim 2:19.

Psalm 2

Guds Son och hans motståndare¹Varför är hednafolken i uppror?Varför tänker folken
tomma tankar?²Jordens kungar reser sig
och furstarna gaddar ihop sig
mot HERREN och hans Smorde:³"Vi sliter sönder deras band
och kastar av oss deras rep!"⁴Han som tronar i himlen ler,
Herren gör narr av dem.⁵Så talar han till dem i sin vrede,
slår dem med skräck
i sin glödande harm:⁶"Det är jag som har insatt min kung
på Sion, mitt heliga berg."⁷Jag vill förkunna HERRENS beslut,
han sade till mig:
"Du är min Son,
jag har fött dig i dag.⁸Be mig, så ger jag dig
hednafolken till arvedel
och hela jorden till egendom.⁹Du ska krossa dem med järnspira,
slå sönder dem som lerkärl."¹⁰Var nu kloka, ni kungar,
ta varning, ni domare på jorden!¹¹Tjäna HERREN med fruktan
och gläd er med bävan!¹²Ge Sonen hyllningskyss,
så att han inte vredgas
och ni går under på er väg,
för hans vrede
kan snabbt blossa upp.
Saliga är alla som flyr till honom.

Psalm 3

Bön om hjälp mot fiender¹*En psalm av David när han flydde för
sin son Absalom.*²HERRE, hur många är inte
mina fiender!
Många reser sig mot mig,
³många säger om min själ:
"Han får ingen frälsning
hos Gud." *Sela*⁴Men du, HERRE, är en sköld
runt omkring mig.
Du är min ära,
du lyfter mitt huvud.**2:1f** Citeras av apostlarna i Apg 4:25-26 som profetia om komplotten mot Jesus.**2:2** *Smorde* Hebr. "Messias", på grekiska "Kristus", Guds utlovade frälsare, kung och profet.**2:7** Citeras av Paulus i Apg 13:33 och i Hebr 1:5, 5:5 som profetia om Jesu ställning som Guds Son.**2:9** Citeras av Jesus i Upp 2:27-28.**2:9** *krossa* Annan översättning: "valla" (så Septuaginta, jfr Upp 2:27).**2:10** *domare* Annan översättning: "ledare".**3:1** *Absalom* gjorde uppror och fick med sig merparten av folket. Se 2 Sam 16:14f.**3:3** *Sela* Musikalisk anvisning som troligen motsvarade ett solo eller mellanspel (så Septuaginta), eller möjligen repris.**2:1** Ps 21:12, Apg 4:25f.**2:2** Ps 31:14, Jes 61:1,
Upp 19:19.**2:3** Job 21:14f, Jer 5:5,
Luk 19:14.**2:4** Ps 37:13, 59:9,
Ords 1:25f, 3:34,
Jes 40:22f.**2:6** Ps 89:28, 110:1.**2:7** Apg 13:33, Hebr 1:5, 5:5.**2:8** Ps 22:28, 72:8, Sak 9:10.**2:9** Ps 89:24, Upp 2:27, 12:5,
19:15.**2:11** Fil 2:12.**2:12** Ps 34:9, 40:5, 84:13,
Jes 30:18, Jer 17:7,
Upp 6:16.**3:1** 2 Sam 15:13f.**3:2** Ps 38:20f, 56:3.**3:4** 1 Mos 15:1, Ps 5:13,
18:2f, 84:12.

⁵Jag ropar högt till HERREN,
och han svarar mig
från sitt heliga berg. *Sela*

⁶Jag lade mig ner och somnade,
jag vaknade igen,
för HERREN stöder mig.

⁷Jag fruktar inte tiotusen man
som omringar mig från alla håll.

⁸Res dig, HERRE!
Fräls mig, min Gud!
Du slår alla mina fiender
på kinden,
du krossar de gudlösas tänder.

⁹Frälsningen finns hos HERREN.
Låt din välsignelse vila
över ditt folk! *Sela*

Psalm 4

Aftonbön i nöd

¹För körledaren, till stränginstrument.
En psalm av David.

²Svara mig när jag ropar,
min rättfärdighets Gud!
När jag är trängd ger du mig rum.
Förbarma dig över mig
och hör min bön!

³Höga herrar,
hur länge ska ni kränka
min heder?
Hur länge ska ni älska tomhet
och jag efter lögn? *Sela*

⁴Ni ska veta hur underbart
HERREN tar till sig sin trogne,
HERREN hör när jag ropar
till honom.

⁵Grips ni av vrede, synda inte!
Tänk efter i era hjärtan på er bädd
och var stilla. *Sela*

⁶Bär fram rätta offer
och lita på HERREN.

⁷Många säger:
"Vem kan visa oss det goda?"
Låt ditt ansiktes ljus
lysa över oss, HERRE!

⁸Du har gett mig glädje i hjärtat,
mer än när andra får säd och vin
i mängd.

⁹I frid kan jag lägga mig ner
och sova,
för bara du, HERRE,
låter mig bo i trygghet.

Psalm 5

Morgonbön under förföljelse

¹För körledaren, till flöjt. *En psalm av David.*

²Hör mina ord, HERRE,
tänk på mina suckar!

³Lyssna när jag ropar,
min kung och min Gud!
Till dig går min bön.

⁴HERRE, om morgonen
hör du min röst,

3:8 *kinden* Annan översättning: "käften".

4:9 *bara du, HERRE, låter mig bo i trygghet* Annan översättning: "du, HERRE, låter mig bo för mig själv i trygghet".

5:2 *suckar* Annan översättning: "tankar".

3:5 Ps 121:1.

3:6 Ps 4:9.

3:7 Ps 27:3.

3:8 Ps 58:7.

3:9 Jes 43:11.

4:5 Ef 4:26.

4:6 Ps 51:19, 21, Rom 12:1.

4:7 4 Mos 6:24f, Ps 31:17, 80:4.

4:9 5 Mos 33:28, Ps 3:6, 5:2,
Ps 17:1.

5:4 Ps 55:17f, 63:2, 7, 88:14,
Mika 7:7.

om morgonen vänder jag mig
till dig och väntar.

⁵Du är inte en Gud
som älskar ondska,
den som är ond
får inte bo hos dig.

⁶De övermodiga består inte
inför dina ögon,
du hatar alla förbrytare.

⁷Du förgör dem som ljuger,
HERREN avskyr den som är
blodtörstig och falsk.

⁸Men genom din stora nåd
får jag gå in i ditt hus,
jag får tillbe i vördnad för dig,
vänd mot ditt heliga tempel.

⁹HERRE, led mig i din rättfärdighet
för mina förföljares skull,
jämna din väg för mig.

¹⁰Det finns ingen sanning
i deras mun.
Deras inre är fördärv,
deras strupe är en öppen grav
och sin tunga gör de hal.

¹¹Döm dem skyldiga, Gud,
låt deras planer bli deras fall!
Driv bort dem
för deras många brott,
eftersom de gör uppror mot dig.

¹²Men alla som flyr till dig
ska få glädjas,
de ska jubla i evighet.

Du beskyddar dem,
de som älskar ditt namn
ska få fröjdas i dig,

¹³för du, HERRE,
välsignar den rättfärdige.
Du täcker honom med nåd
som en sköld.

Psalm 6

Bön och bönesvar i djup nöd

¹För körledaren, med stränginstrument
till sheminít. En psalm av David.

²HERRE, straffa mig inte
i din vrede,
tukta mig inte i din glöd!

³Förbarma dig över mig, HERRE,
för jag är kraftlös.

Hela mig, HERRE,
för jag är förskräckt
i mitt innersta,

⁴min själ är skräckslagen.
HERRE, hur länge?

⁵Kom tillbaka, HERRE,
rädda min själ,
fräls mig för din nåds skull!

⁶I döden tänker ingen på dig.
Vem tackar dig i dödsriket?

⁷Jag är så trött av mitt suckande.
Varje natt fuktar jag min bädd,
jag dränker min säng
med mina tårar.

6:1 *sheminít* Musikalisk term, ordagrant "den åttonde". Antingen en åttasträngad lyra eller en lägre basoktav (i 1 Krön 15:20-21 kontrasterat mot *alamót*, ev sopran).

5:5 Jes 33:14.
5:7 Ps 55:24, Apg 5:5, 10,
Upp 21:8.
5:9 Ps 25:4f, 27:11, 31:2.
5:10 Ps 62:5, Rom 3:13.
5:11 Ps 34:22, 36:13.
5:12 Jes 65:13.

5:13 1 Mos 15:1, 5 Mos 33:29,
Ps 103:4.
6:1 1 Krön 15:21.
6:2 Ps 38:2, Jer 10:24.
6:3 Job 6:4, Ps 41:5, 103:3,
147:3.

6:4 Ps 13:2, 88:4, 90:13,
Joh 12:27.
6:5 Ps 80:15, 86:16, 119:132.
6:6 Ps 30:10, 88:11f, 115:17,
Jes 38:18f.
6:7 Jer 45:3.

Uppslagsdel

Innehåll

Bibeln

Om den reviderade Folkbibeln	1869
Råd till bibelläsaren	1873
Bibelns tillkomst och inspiration	1874
Vad säger Bibeln om sig själv?	1876
Kända bibelberättelser	1877
Bibelläsningsplan	1878
Bibelns kronologi	1883
Bibelns år	1884
Mått, mynt och tid	1885
Kyrkoårets bibeltexter	1886

Den apostoliska trosbekännelsen	1893
--	------

Gud Fadern

Guds namn och titlar	1894
Guds egenskaper	1896

Jesus Kristus

Jesu namn och titlar	1898
Jesu liv	1900
Jesus i Gamla testamentet	1901
Jesu liknelser	1902
Jesu underverk	1903

Den helige Ande

Andens namn och titlar	1904
Den helige Andes verk	1905
De troendes namn och titlar	1906
Frälsningen	1907

Sökhjälp

Ämnesindex	1908
Persongalleri	1924
Platsregister	1930

Vad säger Bibeln om sig själv?

Bibelns ord består

allt han lovat har slagit in..... 1 Kung 8:56
ditt ord står fast för evigt Ps 119:89
Guds ord förblir i evighet Jes 40:8
inte en bokstav ska förgå Matt 5:18
mina ord ska aldrig förgå..... Matt 24:35
kan inte göras om intet..... Joh 10:35
orubbliga uttalanden Hebr 6:18

Bibelns ord får inte ändras

inte lägga till, inte ta bort 5 Mos 4:2
lägg ingenting till hans ord..... Ords 30:6
vi förfalskar inte Guds ord..... 2 Kor 4:2
förvränger till eget fördärv 2 Petr 3:16
plågor på den som lägger till Upp 22:18f

Bibeln är inspirerad av Gud

Anden har talat genom mig..... 2 Sam 23:2
varnat genom sina profeter 2 Kung 17:13
ta en bokrulle och skriv Jer 36:2
HERRENS ord genom profeterna..... Sak 7:12
förkunnar ord som Anden lär 1 Kor 2:13
Skriften är utadad av Gud..... 2 Tim 3:16f
inte genom egen tolkning..... 2 Petr 1:20f
genom profeterna och Sonen..... Hebr 1:1f
detta är Jesu uppenbarelse..... Upp 1:1
skriv, dessa ord är sanna..... Upp 21:5

Bibeln är lärans grund

höra mina ord och lära sig 5 Mos 4:10
lära era barn mina ord 5 Mos 11:19
undervisa ur HERRENS bok 2 Krön 17:9
studera lagen och lära ut rätt Esra 7:10
läste och utlade texten tydligt..... Neh 8:8
för att studera lagens ord Neh 8:13
talar de inte enligt detta ord Jes 8:20
inte gå utöver Skriften 1 Kor 4:6
tala i enlighet med Guds ord 1 Petr 4:11

Bibeln vittnar om Jesus Kristus

idag har det gått i uppfyllelse..... Luk 4:21
allt som är skrivet om mig Luk 24:44f
Skrifterna vittnar om mig..... Joh 5:39
nedskrivna för att ni ska tro..... Joh 20:31
förutsagt genom profeterna..... Apg 3:18
evangeliet utlovat i Skrifterna..... Rom 1:2
förutsade Kristi lidanden 1 Petr 1:10f

Bibeln är given för att läsas

läsa i alla sina livsdagar 5 Mos 17:19
efterforska i HERRENS bok Jes 34:16
forskade dagligen i Skriften..... Apg 17:11
skrivet till vår undervisning Rom 15:4
skrevs ner för att varna oss 1 Kor 10:11
salig är den som läser Upp 1:3

Bibelns ord är ett ljus i mörkret

hans bud ger ögonen ljus Ps 19:9
ditt ord är mina fötters lykta..... Ps 119:105
ger ljus åt enkla människor Ps 119:130
profetiska ordet är ett ljus..... 2 Petr 1:19

Bibelns ord renar och förvandler

ett rent liv genom ditt ord Ps 119:9
som en eld och likt en slägga..... Jer 23:29
rena genom det ord jag talat..... Joh 15:3
helga dem i ditt ord..... Joh 17:17
skarpare än tveeggat svärd Hebr 4:12f
renade genom att lyda 1 Petr 1:22

Bibelns ord är mat för själen

större skatt än dagligt bröd..... Job 23:12
sötare än honung..... Ps 119:103
mätta din mage med rullen Hes 3:3
dina ord kom och jag åt dem..... Jer 15:16
leva av ord från Guds mun..... Matt 4:4
den andliga mjölken 1 Petr 2:2

Bibelns ord ska bevaras i hjärtat

lägga dessa ord på hjärtat 5 Mos 6:6
så att jag inte syndar mot dig..... Ps 119:11
lägga min lag i deras inre..... Jer 31:33
Maria bevarade allt i sitt hjärta Luk 2:19
behåll ordet i uppriktigt hjärta Luk 8:15
ordet är nära dig, i ditt hjärta Rom 10:8
låt Kristi ord bo hos er Kol 3:16

Bibelns ord förmedlar frälsning

till frälsning för den som tror..... Rom 1:16
trons ord som vi predikar Rom 10:8f
frälsta genom evangeliet 1 Kor 15:2
gör dig vis så du blir frälst..... 2 Tim 3:15
inplanterat för att frälsa Jak 1:21
född på nytt av Guds ord..... 1 Petr 1:23
så ni vet att ni har evigt liv..... 1 Joh 5:13

Mått, mynt och tid

Präglade mynt började användas först efter 500-talet f Kr. Innan dess betalade man genom att väga upp önskad mängd silver (1 Mos 23:16). Under GT:s tid var den grundläggande värdeenheten sikeln, som vägde ca 10-12 gram och motsvarade en arbetares månadslön (se Dom 17:10 och 5 Mos 14:26). På Jesu tid hade dagslönen stigit till en denar (Matt 20:9). Det vanligaste rymdmåttet var efan, som enligt aktuell forskning rymde ca 22-23 liter (se 2 Mos 16:36 samt volymen av kopparhavet i 1 Kung 7:23f). Enligt en äldre teori motsvarade efan istället 36 liter, vilket skulle öka samtliga literangivelser i GT med ca 60-65%. Antika mått varierade över tid och plats och bör betraktas som ungefärliga.

TID (GT)

Första nattvåkten.....	kl 18 - 22	
Mellersta nattvåkten	kl 22 - 02	(Dom 7:19)
Morgonvåkten	kl 02 - 06	(2 Mos 14:24)

TID (NT)

Första nattvåkten.....	kl 18 - 21	
Andra nattvåkten	kl 21 - 24	(Luk 12:38)
Tredje nattvåkten	kl 24 - 03	(Luk 12:38)
Fjärde nattvåkten.....	kl 03 - 06	(Matt 14:25)

Tredje timmen.....	kl 09	(Mark 15:25)
Sjätte timmen	kl 12	(Matt 27:45)
Nionde timmen	kl 15	(Apg 3:1)
Elfte timmen.....	kl 17	(Matt 20:6)

MYNT & VIKT (GT)

<i>gera</i>	ca 0,6 g	(1/20 sikel)
<i>beka</i>	ca 6 g	(1/2 sikel)
<i>pim</i>	ca 8 g	(2/3 sikel)
<i>sikel</i> (hebr. <i>shékél</i>).....	ca 12 g	(en månadslön)
<i>mina</i> (hebr. <i>mané</i>).....	ca 600 g	(50 eller 60 siklar)
<i>talent</i> (hebr. <i>kikkár</i>)	30-40 kg	(60 minor)
<i>darik</i>	ca 8,5 g	(Esra 2:69)
<i>kesita</i>	okänt	(Job 42:11)

MYNT & VIKT (NT)

<i>lepton</i>	1/8 as	
	"små kopparmynt" (Luk 21:2), "öre" (Luk 12:59)	
<i>quadrans</i>	1/4 as	
	"öre" (Matt 5:26)	
<i>as</i>	1/16 denar	
	"kopparmynt" (Matt 10:29), "öre" (Luk 12:6)	
<i>denar</i> (romerskt mynt)	(en dagslön)	
	"denar" (Matt 20:9)	
<i>drakma</i> (grekiskt mynt)	ca 1 denar	
	"silvermynt" (Luk 15:8)	
<i>statér</i>	4 denarer	
	"silvermynt" (Matt 17:27)	
<i>mina</i>	100 denarer	
	"pund" (Luk 19:13)	
<i>talent</i>	6000 denarer	
	"talenter" (Matt 25:15)	
<i>litra</i>	ca 1/3 kg	
	"flaska" (Joh 12:3)	

LÄNGDMÅTT (GT)

<i>tefach</i>	ca 8 cm	(1/6 aln)
	"handsbredd" (1 Kung 7:26)	
<i>zeret</i>	ca 25 cm	(1/2 aln)
	"kvarter" (1 Sam 17:4)	
<i>ammá</i>	ca 50 cm	(en underarm)
	"aln" (1 Mos 6:15)	

LÄNGDMÅTT (NT)

<i>pechýs</i>	ca 50 cm	(en underarm)
	"aln" (Matt 6:27)	
<i>orygia</i>	ca 1,9 m	
	"famn" (Apg 27:28)	
<i>stadion</i>	ca 190 m	(100 famnar)
	"stadier" (Upp 21:16)	
<i>milion</i>	ca 1,5 km	(2000 steg)
	"mil" (Matt 5:41)	
<i>sabbatsväg</i>	ca 1 km	(Apg 1:12)

RYMDMÅTT (GT)

Torra varor

<i>kab</i>	ca 1,2 l	(1/20 efa)
<i>gomer</i>	ca 2,2 l	(1/10 efa)
<i>sea</i>	ca 7 l	(1/3 efa)
<i>efa</i>	ca 22 l	
<i>letek</i>	ca 110 l	(5 efa)
<i>homer</i> (kor).....	ca 220 l	(10 efa)

Flytande varor

<i>log</i>	ca 0,3 l	(1/72 bat)
<i>hin</i>	ca 3,6 l	(1/6 bat)
<i>bat</i>	ca 22 l	(1 efa)

RYMDMÅTT (NT)

<i>choinix</i>	ca 1 l	(dagsranson säd)
	"mått" (Upp 6:6)	
<i>modios</i>	ca 9 l	
	"skäppan" (Matt 5:15)	
<i>saton</i>	ca 7 l	(= 1 sea)
	"mått" (Matt 13:33)	
<i>batos</i>	ca 22 l	(= 1 bat)
	"krus" (Luk 16:6)	
<i>metrétēs</i>	ca 40 l	
	(omskrivning i Joh 2:6)	
<i>koros</i>	ca 220 l	(= 1 kor)
	"tunnor" (Luk 16:7)	

GUD FADERN

*"Vi tror på Gud Fader Allsmäktig,
himmelens och jordens Skapare ..."*

Guds namn och titlar

A och O Upp 1:8
Abba, Far Rom 8:15
Abrahams, Isaks
och Jakobs Gud 2 Mos 3:15
All nåds Gud 1 Petr 5:10
All trösts Gud 2 Kor 1:3
Allas Far Ef 4:6
Allt kött's Gud Jer 32:27
Alltings Skapare Ef 3:9
Andarnas Far Hebr 12:9

Barmhärtighetens Far 2 Kor 1:3
Befriare Ps 40:18
Begynnelsen och Ånden Upp 21:6
Bergfäste Ps 18:3
Beskydd Ps 119:114
Borg Ps 18:3

De faderlösas Far Ps 68:6
Den Allsmäktige Upp 1:8
Den ende sanne Guden Joh 17:3
Den förste och den siste Jes 44:6
Den Gamle av dagar Dan 7:9
Den Gud som ser mig 1 Mos 16:13
Den Helige Ps 22:4
Den härlige Ps 29:3
Den höge och upphöjde Jes 57:15
Den Högste Ps 18:14
Den högt lovade Ps 18:4
Den levande Guden Ps 42:3
Den odödlige Guden Rom 1:23
Den oförgänglige,
osynlige, ende Guden 1 Tim 1:17
Den Osynlige Hebr 11:27
Den salige, ende Härskaren 1 Tim 6:15
Den som sitter på tronen Upp 5:13
Den upphöjda Härligheten 2 Petr 1:17
Den salige Guden 1 Tim 1:11
Domaren Dom 11:27

En som uppenbarar
hemligheter Dan 2:47
Evig klippa Jes 26:4
Evig Gud Jes 40:28
Evighetens Kung 1 Tim 1:17

Fadern Luk 10:22
Fridens Gud 1 Tess 5:23
Frälsaren för alla människor 1 Tim 4:10
Fädernas hopp Jer 50:7
Förlåtande Gud Ps 99:8
Förtärande eld Hebr 12:29

Gud den Allsmäktige 1 Mos 17:1
Gud den Högste 1 Mos 14:18
Gud den Mäktige Jes 10:21
Gud Fadern Gal 1:1
Gudarnas Gud Ps 136:2
Gudomen Kol 2:9

Han som bevarar Israel Ps 121:4
Han som lever för evigt Dan 12:7
Han som var och
som är och som kommer Upp 4:8
Hebreernas Gud 2 Mos 3:18
Hela jordens Gud Jes 54:5
Herden 1 Mos 49:24
Hela jordens domare 1 Mos 18:25
Hela jordens Herre Ps 97:5
Helig Far Joh 17:11
Herrarnas Herre Ps 136:3
HERREN 2 Mos 3:15
HERREN Sebaot Jes 6:3
HERREN din läkare 2 Mos 15:26
HERREN som helgar er 2 Mos 31:13
Himlen Luk 15:18
Himlens Gud 1 Mos 24:7
Himlens och jordens Herre Matt 11:25
Himmelske Far Matt 6:26

3. *Israels tolv stammar*
(ca 1400-1050 f Kr)

Paulus resor

8. Paulus första missionsresa

(ca 46-48 e Kr)

9. Paulus andra missionsresa

(ca 50-52 e Kr)

